

Landspakket Curaçao

Uitvoeringsagenda
1 april – 30 juni 2023

Op 2 november 2020 ondertekenden de regeringen van Curaçao en Nederland de onderlinge regeling voor de uitvoering van het Landspakket Curaçao. Sinds het ondertekenen van genoemde onderlinge regeling zijn de nodige stappen gezet voor de realisatie van een breed palet aan hervormingen en investeringen. Deze hervormingen en investeringen moeten bijdragen aan de versterking van de weerbaarheid en veerkracht van de economie en samenleving van Curaçao. Good governance, solide overheidsfinanciën en sociale cohesie dragen hieraan bij. De Curaçaose economie moet aan duurzaam groei- en verdienvermogen winnen, nieuwe kansen bieden aan burgers en bedrijven en beter bestand zijn tegen economische, sociale en andere crises die de lokale maatschappij kunnen ontwrichten en het welzijn van burgers negatief beïnvloeden. In het Landspakket zijn maatregelen opgenomen op de volgende gebieden: financieel beheer, kosten en effectiviteit van de publieke sector, belastingen, de financiële sector, de economie, zorg, onderwijs en het versterken van de rechtsstaat. De concrete afspraken waar deze maatregelen uit bestaan, zijn opgenomen in een uitvoeringsagenda.

Voor u ligt de Uitvoeringsagenda voor de periode 1 april tot en met 30 juni 2023. In het tweede kwartaal van 2023 zal voor een aantal thema's uit het landspakket belangrijke besluitvorming worden afgerond en de implementatie worden gestart.

Voor financieel beheer is een onderzoek gestart, dat moet leiden tot een goed werkend subsidieproces en een doelmatige en doeltreffende subsidieverlening bij het ministerie van SOAW.

Voor de publieke sector zal met enige vertraging de politieke besluitvorming plaatsvinden over de implementatie van de verbetervoorstellen uit de doorlichting van de ambtelijke topstructuur, de bestuursdienst en het MD-beleidskader. De plannen voor de hervorming van de Belastingdienst en de Douane worden afgerond en vastgesteld en er zal worden gestart met het operationaliseren van een geïntegreerde klantenservice en een afdeling informatiemanagement.

Het onderzoek naar het stelsel van sociale verzekeringen wordt afgerond en er wordt een start gemaakt met het Programma Modernisering Inspectie SOAW met als doel om in 2024 een Inspectie 'nieuwe stijl' gereed te hebben. Ter uitvoering van het 'Bestuurlijk hoofdlijnenakkoord sanering CMC-entiteiten' (Curaçao Medical Center) wordt, na definitieve bestuurlijke vaststelling van de appreciatie en het daaraan gekoppelde actieprogramma, formeel gestart met de opvolging van de aanbevelingen van de NZa en andere maatregelen om de precaire financiële situatie van het CMC te saneren. De beleidsreactie op de aanbevelingen uit de onderwijsdoorlichting wordt opgesteld. Met een 'Theory of Change' wordt in het tweede kwartaal samen met de stakeholders in het onderwijsveld een roadmap opgesteld voor de opvolging van deze aanbevelingen en het in kaart brengen van de noodzakelijke vervolgactiviteiten.

Leeswijzer

In deze Uitvoeringsagenda zijn de gerealiseerde afspraken uit de Uitvoeringsagenda 2023-Q1 verdwenen, de afspraken uit de Uitvoeringsagenda 2023-Q1 die nog gerealiseerd moeten worden blijven staan en nieuwe afspraken voor het komende kwartaal (2023-Q2) toegevoegd. Op deze manier is het overzichtelijk welke afspraken gelden voor het komende kwartaal. De beoogde resultaten worden doorgenummerd, zodat duidelijk is dat er stappen vooraf zijn gegaan aan de huidige afspraken.

G.S. Pisas
*Minister-president
van Curaçao*

A.C. van Huffelen
*Staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*

Thema A:
Financieel beheer

Thema E:
Economische hervormingen

Thema B:
**Kosten en effectiviteit
publieke sector**

Thema F:
Zorg

Thema C:
Belastingen

Thema G:
Onderwijs

Thema D:
Financiële sector

Thema H:
Versterken rechtsstaat

Thema A: Financieel beheer

Doel • Het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en het financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid 'in control' te zijn.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1 Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheid en (meest) relevante actoren (voorverkenning).	6. Vaststellen zienswijze over de uitkomsten en de aanbevelingen van de doorlichting van het begrotingsproces.	31 januari 2023	Curaçao	Betreft de beleidsreactie op de aanbevelingen uit de doorlichting van het begrotingsproces (A.1.1.4). Naar aanleiding van de presentatie aan het bestuur van het Land Curaçao is met betrekking tot de aanbevelingen nog een aantal discussiepunten naar voren gekomen, die intern besproken moeten worden, waarna de zienswijze kan worden vastgesteld.
			7. Opstellen plan van aanpak implementatie aanbevelingen doorlichting begrotingsproces.	31 maart 2023	Curaçao + Nederland	Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsagenda was zienswijze nog niet vastgesteld en het plan van aanpak nog niet opgesteld. Vanuit Curaçao is de verwachting uitgesproken dat deze activiteiten nog voor 1 april zal zijn afgerond. Zekerheidshalve blijft de activiteit in de uitvoeringsagenda staan.
			8. Bestuurlijk vaststellen plan van aanpak implementatie aanbevelingen doorlichting begrotingsproces.	30 april 2023	Curaçao	Zie toelichting A.1.1.7. Vooral nog wordt er vanuit gegaan dat de gestelde deadline haalbaar is.
	A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	7. Besluitvorming over de algehele aanpak Roadmap.	30 april 2023	Curaçao + Nederland	Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsagenda heeft de besluitvorming in de Raad van Ministers nog niet plaatsgevonden. Inmiddels heeft het College financieel toezicht een schriftelijke reactie gegeven op de Roadmap. Bezien moet worden hoe de bevindingen in de aanpak verwerkt kunnen worden, waarna de besluitvorming kan worden afgerond. Verwachting is dat deze uiterlijk eind april zal plaatsvinden.
			10. Verbeterd (jaareinde) proces en planning uitgewerkt om de doorlooptijd van de oplevering en controle van de jaarrekening fors te verminderen.	20 oktober 2023	Curaçao	Er is een stappenplan opgesteld, die als uitgangspunt gehanteerd zal worden voor de verkorting van de doorlooptijd van de jaarafsluiting en accountantscontrole van de jaarrekening 2022 van het Land. Conform de afgesproken deadlines in het stappenplan zal de gecontroleerde jaarrekening 2022 van het Land in de tweede week van oktober 2023 (conform de wettelijke termijn opgenomen in de Landsverordening Comptabiliteit) ingediend worden aan de minister van Financiën met afschrift aan de Algemene Rekenkamer. Dit is nog niet geheel in lijn met de in de RfT opgenomen termijn, maar t.o.v. eerdere jaren zou wel sprake zijn van een aanzienlijke verkorting van de doorlooptijd.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	11. Conform de gemaakte afspraken uitvoeren van de controlewerkzaamheden door de IAD en opleveren eerste rapportage.	31 januari 2023	Curaçao	Er worden t.b.v. 2023 nieuwe afspraken gemaakt over de tussentijdse controlewerkzaamheden van de IAD van het Ministerie van Financiën, waar SOAB in haar controles op kan gaan steunen. De IAD heeft hiervoor een concept planning opgesteld. Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsagenda werd dit concept nog afgestemd, maar de verwachting is dat deze eind maart definitief gemaakt zal zijn. De deadline wordt overeenkomstig aangepast van 31 januari naar 1 april 2023.
				12. Aanvullend onderzoek naar mogelijkheden die kunnen helpen bij de uitvoering van de Roadmap Financieel Beheer, zoals aanpassingen in beleid en regelgeving.	31 mei 2023	Curaçao + Nederland	Doordat de besluitvorming over de algehele aanpak Roadmap nog niet heeft plaatsgevonden (Zie toelichting bij activiteit A.1.2.7), konden ook de aanbesteding en het aanvullende onderzoek nog niet starten. Hierdoor is de eerder beoogde afrondingsdatum van 31 mei 2023 ook niet langer haalbaar. Afhankelijk van de besluitvorming wordt in de volgende uitvoeringsagenda de nieuwe deadline bepaald.
				13. Roadmap: Met betrekking tot het deeltraject "Beloning van Personeel" zal middels interne en externe rapportage worden vastgesteld dat de interne controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de opgenomen personeelsgegevens in de personeelsadministratie en de doorgevoerde mutaties in de salarisadministratie t/m 30 juni 2022 is afgerond (inclusief rapportage).	1 april 2023	Curaçao	De controle kon niet plaatsvinden voor 31 december 2022, doordat de IAD geen toegang kreeg tot de benodigde gegevens. Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsagenda werden de noodzakelijke toegangsrechten geregeld om de controle in maart alsnog te laten plaatsvinden.
				14. Onderzoek ten behoeve van de implementatie van de nieuwe werkwijze is afgerond.	31 mei 2023	Curaçao + Nederland	Loopt volgens planning. Het onderzoek zal de nodige handvatten bieden voor een betere verantwoordelijkheidsverdeling tussen het Ministerie van Financiën en de andere ministeries om de doorlooptijd van de oplevering en de controle van de jaarrekening te verkorten.
				15. Plannen periodiek voortgangsoverleg Roadmap om tot een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening te komen.	1 april 2023	Curaçao	Er wordt een overleg gepland tussen Curaçao, Cft en TWO om zo goed op de hoogte en in gesprek te blijven over de uitvoering van de Roadmap en de resultaten. Dit overleg wordt periodiek gepland aansluitend op de voortgangsrapportages van de Program Board Roadmap.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.1	(vervolg)	A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	4. Aanbesteding onderzoek naar de mogelijkheden om de positie en effectiviteit van de instituties te verbeteren.	31 januari 2023	Curaçao + Nederland	De aanbesteding van het onderzoek kon nog niet worden afgerond, omdat n.a.v. voortschrijdend inzicht diverse vragen door de RvM zijn gesteld over de beoogde aanpak, ondanks eerdere vaststelling van het corresponderende plan van aanpak. Ten tijde van het opstellen van deze uitvoeringsagenda moesten deze nog beantwoord worden en had de RvM nog geen groen licht gegeven voor de aanbesteding. De activiteit blijft voornamelijk in de uitvoeringsagenda staan, met de initiële datum, totdat helder is hoe hiermee verder wordt gegaan.
				5. Eindrapportage onderzoek naar de mogelijkheden om de positie en effectiviteit van de instituties te optimaliseren.	30 april 2023	Curaçao + Nederland	Door de vertraging bij de aanbesteding (zie toelichting bij A.1.3.4) kan ook het onderzoek niet worden gestart en afgerond. De initiële datum blijft staan totdat helder is hoe hiermee verder wordt gegaan.
		A.1.4	Uitwerken van een integrale visie en een stappenplan voor de langere termijn om het financieel beheer (incl. toezicht), het financieel beleid en het begrotingsproces op orde te krijgen, vanuit de noodzaak om als overheid in control te zijn.	1. Opstellen van een Theory of Change en bijbehorende routekaarten voor geheel thema A.	30 juni 2023	Curaçao + Nederland	Deze activiteit hangt voor een groot deel samen met de Roadmap om tot een goedkeurende controleverklaring te komen en kan pas worden afgerond als de besluitvorming over de algehele aanpak heeft plaatsgevonden. Gezien de vertraging in deze besluitvorming (zie toelichting A.1.2.7), zal ook deze activiteit later worden afgerond. In het tweede kwartaal zal samen met een externe partij een onderzoeksopzet worden bepaald voor de uitwerking van de Theory of Change.
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.2	Implementeren Plan van Aanpak Nationaal Statistisch Systeem (NSS) en mechanismen voor aanlevering, bewerken en disseminatie van data	1. Stakeholderengagement: binnen bestaande overlegstructuren van CBS Curaçao worden de afspraken in het plan aanpak geconcretiseerd.	Doorlopend	Curaçao	Stakeholderengagement vindt doorlopend plaats. De komende periode staat stakeholder engagement in het teken van het van samenwerkingsafspraken en de inrichting van de database en het dashboard. De samenwerkingsafspraken worden vastgelegd in een convenant.
				3. Data base GMN aanpassen voor gebruik door CBS	30 juni 2023	Curaçao	Deze activiteit is aangepast en de datum is geactualiseerd. Van de aanschaf van een eigen database voor CBS wordt afgezien. Het is een betere besteding van tijd, middelen en inspanning om de bestaande database van GMN te ontsluiten voor CBS, o.b.v. samenwerkingsafspraken.
				4. Start ontwerp en bouw Data Dashboard	Q3 2023	Curaçao	Het starten van ontwerp en de bouw van het Data Dashboard volgt op het in geschikt maken van de Database van GMN voor gebruik door CBS (A.2.2.3.). De koerswijziging (van aanschaf eigen database naar aanpassen database GMN) zorgt voor vertraging.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.2	(vervolg)			6. Opleveren aangepaste of vernieuwde statistiekverordening.	31 maart 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. De verordening is in concept af en is aangeboden aan de Minister. Ten tijde van het opstellen van deze agenda is CBS in afwachting van zijn reactie.
				8. National Strategy for the Development of Statistics (NSDS) opgesteld	28 februari 2023	Curaçao	De National Strategy for the Development of Statistics geeft richting aan het uitvoeringsprogramma van CBS CUR. Het wordt ten tijde van het opstellen van de agenda afgerond, in overleg met CBS Bonaire.
				9. Een oplaadportaal en datawarehouse. Personeel getraind voor het gebruik.	n.t.b.	Curaçao	In Q1 2023 is gestart met de analyse en het ontwerp t.b.v. het realiseren van een Uploadportal en datawarehouse. In Q2 wordt gewerkt aan het portaal door deze te programmeren en vullen met data.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	9. Onderzoek effectiviteit en efficiëntie subsidies afgerond.	31 juli 2023	Curaçao + Nederland	Loopt volgens planning. Het onderzoek richt zich op de subsidies van SOAW en biedt de benodigde handvatten voor een goed werkend subsidieproces en een doelmatige en doeltreffende subsidieverlening.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Activiteit nader in te vullen				

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

- Doel**
- De doelmatigheid van de publieke sector verhogen door een verlaging van de public wage bill (in lijn met het Caribisch gemiddelde van 10 procent van het BBP) en het terugdringen van de kosten van de publieke sector in algemene zin;
  - het verhogen van de kwaliteit en de effectiviteit (inclusief uitvoeringskracht) van de publieke sector.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend			Curaçao	
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Onderzoekskader bepalen en prioritering aanbrengen in doorlichting overheids-nv's	2. Onderzoekopdracht aanbesteed.	31 juli 2022	Curaçao + Nederland	Deze doorlichting is verder vertraagd. De RvM van Curaçao heeft de geplande doorlichting van de overheidsbedrijven aangehouden vanwege bezwaren van de Staten rond het eigenaarschap en opdrachtgeverschap van deze doorlichting en de mogelijke openbaarmaking van gevoelige informatie over overheidsbedrijven uit de doorlichting. NHC en TWO hebben in de afgelopen periode de mogelijkheden onderzocht om op basis van het afgesproken onderzoekskader tot een voor alle partijen aanvaardbare aanpak voor de doorlichtingen te komen die tegemoet komt aan zowel de bezwaren van Curaçao als de verwachtingen en doelstellingen van de beoogde doorlichting. De NHC en de TWO verwachten dat in Q2 van 2023 overeenstemming is bereikt over een aanpak waarmee de RvM van Curaçao kan instemmen.
		B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids- nv's.	1. Definitieve eindrapportage opgeleverd.	1 november 2022	Curaçao + Nederland	Zie toelichting B.2.1.2
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.0	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting		
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Vaststellen overall plan van aanpak verbetertrajecten	8. Uitvoeren quick scans 9 ministeries, met prioriteit bij organisatie-inrichting ministeries	1 juli 2023	Curaçao	De quick scans t.b.v. organisatie- inrichting ministeries vervangt de (risico)gerichte organisatiedoorlichting uit voorgaande agenda's (B4.1.5). Voorwaardelijk om de implementatie verbetervoorstellen te kunnen starten is een besluit over de organisatie- inrichting (directies) ministeries.
				9. Begeleiden besluitvorming RvM over rapport met de verbetervoorstellen	1 februari 2023	Curaçao	De bestuurlijke besluitvorming rond het rapport met verbetervoorstellen is nog niet afgerond.
				10. Uitwerken voorwaarden voor besluitvorming over implementatie van de verbetervoorstellen	1 februari 2023	Curaçao	De voorwaarden betreffen: 1.Sociaal Beleidskader Organisatieverandering. Nieuwe planning is 1 juni 2023; 2.Inzicht in noodzakelijke aanpassing wet- en regelgeving; wat en hoe; 3.Inzicht in impact verbetervoorstellen voor lopende projecten Regeerprogramma en Landspakket. Het overleg met de Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA) over deze voorwaarden is nog niet gestart.
				11. Opstellen implementatieplan, begroting en dekkingsvoorstel.	1 februari 2023	Curaçao	Nieuwe planning is 1 maart 2023. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming over het rapport met verbetervoorstellen wordt de implementatie alvast voorbereid o.b.v. implementatieplan.
				12. Begeleiding besluitvorming RvM implementatieplan, begroting en dekkingsvoorstel	1 maart 2023	Curaçao en TWO	Nieuwe planning is 30 april 2023. Goedgekeurd implementatieplan, sluitende afspraken over implementatiekosten, dekking en verwerking in landsbegroting. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming over het rapport met verbetervoorstellen wordt de implementatie alvast voorbereid o.b.v. implementatieplan.
				13. Werving en selectie programma	1 maart 2023	Curaçao	Nieuwe planning is 1 juni 2023. Programmeerteam, Ontwikkelteam, Implementatieteams en Ondersteuningsteams zijn bemenst en gestart met hun werkzaamheden.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.4 Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1 Vaststellen overall plan van aanpak verbetertrajecten	14. Start implementatietraject	N.t.b.	Curaçao	<p>De start -die in Q2 al wordt voorbereid- betreft onder meer de volgende activiteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwerp en inrichting Directoraat Topkader; 2. Ontwerp en inrichting directie Landsbeleid 3. Bemensing functies managementlaag 1 + 2 4. Samenhang organiseren met andere lopende projecten Regeerprogramma en Landspakket met organisatorische consequenties 5. Uitwerken concept externe dienstverlening/overheidsloketten 6. Uitwerken concept interne dienstverlening en bedrijfsvoering, met adviesteams als prioriteit 7. Uitwerken instrumentarium voor inrichten, besturen en managen van interministeriële projecten 8. Uitwerken taken- verantwoordelijkheden- bevoegdheden- matrix voor alle managementfuncties 9. Overheidsbreed trainings- en opleidingsprogramma opstellen. <p>T.z.t. zullen bovenstaande activiteiten (deels) worden opgenomen in de uitvoeringsagenda.</p>
	B.4.2 Doorlichting wetgevingsfunctie	1. Actualiseren, consolideren en digitaliseren wettenbestand conform huidig staatsbestel (wegwerken achterstanden ontstaan na 10-10-10)	Q1 2024	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd, vanwege de opgelopen vertraging door eerdere inactiviteit van de leverancier. Er is een doorstart gemaakt met deze leverancier en het proces van actualiseren, consolideren en digitaliseren van de wettenbestanden loopt weer.
		4. Afronding werving en selectie wetgevingsjuristen arbeidsrecht, financieel/fiscaal recht en sociale zekerheid.	Doorlopend	Curaçao + Nederland	VNG heeft 3 juristen geselecteerd met WJZ, waarmee, ten tijde van het opstellen van de agenda, overeenkomsten worden afgerond. Deze juristen gaan zich bezighouden met wetgevingstrajecten op het gebied van privaot & civiel recht en het realiseren van de wettenbank (B.4.2.1). Het ministerie van SZW in Nederland maakt vorderingen met het werven van wetgevingsondersteuning ten behoeve van de wetgevingstrajecten die te maken hebben met sociale zekerheid.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie	5. Afronding werving en selectie organisatieontwikkeling (in afstemming met HRO Ministerie BPD)	Q1 2023	Curaçao	UBR BZK krijgt hiervoor een opdracht. Ten tijde van het opstellen van de agenda wordt de opdrachtverlening afgerond. De uitvoering van een functiewaarderingsonderzoek als onderdeel van de organisatieontwikkeling worden vooruitlopende op besluitvorming van implementatie verbetervoorstellen topstructuur uitgevoerd. Het functiewaarderingsonderzoek vindt plaats in coördinatie met het programma Verbeteren Functioneren Overheid (B4.1).
				7. Uiterhuizen en ontvlechten huurcommissie bij WJZ afgerond.	Q1 2023	Curaçao	Een voorstel voor de uithuisplaatsing van het secretariaat van de huurcommissie is opgesteld en wordt in besluitvorming genomen. Dit zou in het eerste kwartaal afgerond moeten zijn, ten tijde van het opstellen van deze agenda had dit nog niet plaatsgevonden.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	7. De beleidsreactie is bestuurlijk vastgesteld.	30 mei 2023	Curaçao + Nederland	Is vervolg op actie B.5.3.6 (oplevering rapportage). Omdat de rapportage later gepland is opgeleverd, verschuift deze datum naar eind mei.
				8. N.n.b. bij het beoogd resultaat.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Vervolgacties worden bepaald op basis van het onderzoeksrapport en de beleidsreactie.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid	4. Implementatie gereed.	31 december 2023	Curaçao	Het mobiliteitsbeleid staat in het teken van 'de juiste persoon op de juiste plek' te krijgen in de organisatie. In Q2 wordt ingezet op de oprichtingen bemensing van het mobiliteitsbureau.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid	5. Inrichten mobiliteitsbureau: procedures en processen ten behoeve van oplossen (juridische) knelpunten	30 maart 2023	Curaçao	Het mobiliteitsbureau is van groot belang voor de uitvoering van andere maatregelen, die gericht zijn op organisatie-inrichting, waaronder het uitvoeren van het Sociaal Beleidskader. Er wordt extra ondersteuning geboden, zodat er meer tempo behaald wordt in het realiseren van het Mobiliteitsbureau. Het op orde brengen van de personele bezetting is onderdeel van het ondersteuningsverzoek, ten behoeve van het Topkader-traject (B4.1.).
				6. Inrichten mobiliteitsbureau: vaststellen richtlijnen en procedures voor toepassen (Intern) herplaatsing actieven, flexibele inzet, gedwongen uitstroom en waarnemingen korter dan jaar.	30 maart 2023	Curaçao	Nieuwe planning is 1 juli 2023. Dit was B.6.3.2b. Het project bevindt zich momenteel in de voorbereidende fase voor een soft opening van het mobiliteitsbureau. De procedures rond herplaatsingen worden momenteel afgerond. Het team dat de opening voorbereidt, wordt komend kwartaal versterkt.
				7. Sociaal plan: concept ontwerp- Landsverordening Sociaal Plan gereed.	30 maart 2023	Curaçao	Nieuwe planning is 1 juli 2023. Dit was B.6.3.2c. Ten tijde van het opstellen van deze agenda wordt dit beleid in concept afgerond. Opvolgend zal het concept worden aangeboden aan de Minister BPD en ter overleg worden voorgelegd aan het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA). Dit wordt opgepakt.
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden	1. Beleidskader gereed	15 augustus 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd, o.b.v. opgeleverd plan. Het plan sorteert voor op inhoudelijke beleidskeuzes over een modern arbeidsvoorwaarden beleid en een aanpak voor het beleidskader. TWO heeft het plan in voorvisie.
		B.6.7	Optimaliseren personele inzet programmastructuur en staande organisatie Ministerie BPD: investeren in aansluiting van de programmastructuur op de staande organisatie van het Ministerie BPD.	2. In navolging van de Heidag wordt een "Theory of Change" opgesteld, in samenwerking met HRO Min BPD, NHC en TWO.	31 december 2022	Curaçao	Het vormgeven van de Theory of Change voor B4 t/m 11 is in Q4 2022 afgerond. TWO en BPD zijn in overleg over hoe de roadmap kan worden afgerond en het werken met de roadmap kan worden geborgd, onder ander door het aanbieden van training (B.6.7.2).
				3. Ambtenaren die betrokken zijn bij het Landspakket zijn getraind op het gebied van projectmanagement	1 oktober 2023	Curaçao en Nederland	Datum geactualiseerd. I.o.m. Ministerie BPD en MEO is een Terms of Reference (ToR) opgesteld voor het inkopen van project- en programmamanagement training. De ToR wordt aangeboden aan de stuurgroep BPD. De trainingen worden in coördinatie met het opleidingsaanbod van de afdeling HRO van Curaçao aangeboden.
		B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Activiteit nader in te vullen		

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR- advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.2	Selectie projectleider & kwartiermakers versterking HR- functie	1. Projectleider en kwartiermaker implementatie service delivery model aangesteld.	1 juli 2022	Curaçao	Aanstelling van de projectleider moet nog worden afgerond.
		B.8.3	Vastellen plannen van aanpak op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	30 september 2022	Curaçao	Na aanstelling van de projectleider worden de prioriteiten bepaald. De aanstelling van de projectleider moet nog worden afgerond.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: -een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; -invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; -het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.		Vanaf 2023	Curaçao	Het herijken van de businessplannen volgt op de quick scans (B4.1.8), aan de hand van het opmaken van een organisatie- en formatierapport.
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Opstellen plan van aanpak (2.0) fase 2.	2. Panden in eigendom t.b.v. overheidshuisvesting gekoppeld aan de administratie van het Ministerie van Financiën.	1 oktober 2022	Curaçao	Dit resultaat is weggefallen in UA Q1, maar is nog niet afgerond. Het is de doelstelling om 80% van de objecten te koppelen aan de Materiele Vaste Activa (MVA). Voor de resterende 20% worden afspraken gemaakt over uitgangspunten voor de waardebeoordeling. Het Ministerie VVRP heeft de andere departementen verzocht te controleren of de panden die in gebruik zijn af te zetten tegen de lijst van bekende objecten, zodat geverifieerd kan worden of panden in gebruik zijn. Als dit niet het gewenste resultaat heeft, zal in Q2 tot een andere aanpak worden overgegaan om vast te kunnen stellen welke panden in gebruik zijn.
				7. Aanstellen vastgoedmanager bij VVRP-Domeinbeheer.	1 mei 2023	Curaçao	Resultaat aangepast en datum geactualiseerd, o.b.v. voortgang. In Q2 wordt een vastgoedmanager voor VVRP-Domeinbeheer (E7) geworven, als onderdeel van het tweede plan van aanpak waarvan TWO de uitvoering ondersteunt met een bijdrage. De vastgoedmanager zal zich inzetten voor de doorontwikkeling van Domeinbeheer en de professionalisering vastgoedmanagement, in het bijzonder Overheidshuisvesting.
				8. Vaststelling definitie huisvestingskosten en omvang huisvestingskosten in referentiejaar 2020 (door RvM)	31 maart 2023	Curaçao	De definitie en de omvang van de huisvestingskosten (in referentiejaar 2020) zijn opgesteld, ten behoeve van rekenmodellen, waarmee huisvestingskosten kunnen worden berekend. Ten tijde van het opstellen van de agenda ligt dit voor bij het Ministerie van Financiën om te worden getoetst. De definitie van huisvestingskosten wordt aangeboden aan TWO, voordat het aan de Raad van Ministers ter vaststelling wordt voorgelegd.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.3	Implementatie plan van aanpak	4. Opleveren Huisvestingsbeleid (normering & kwaliteit), inclusief voorstellen voor procesverbetering	31 maart 2023	Curaçao	Het opgestelde beleid ten behoeve van overheidshuisvesting-kantoren voor alle departementen is opgeleverd en wordt afgerond door de RVB. Het beleid wordt ter formalisering voor eind maart aangeboden aan de RvM.
				5. Opleveren businesscases ten behoeve van WTC en Depos+.	31 maart 2023	Curaçao + Nederland	De business cases zijn afgerond. Een advies ten behoeve van vervolgacties wordt aangeboden aan de RvM.
				6. Inventarisatie grootschalige nieuwe huisvestingsopgaves (incl. 'verhuizingen').	Doorlopend	Curaçao + Nederland	De ingestelde werkgroep Huisvestingsbeleid, die bestaat uit leden van de departementen, moet het initiatief nemen voor de inventarisatie per ministerie.
				9. Reductie energieverbruik overheid huisvesting	15 april 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. De voorstellen worden getoetst door Aqualectra, om ze uitvoerbaar te maken in de Curaçaose context. De voorgestelde maatregelen worden in Q2 omgezet naar een concept beleidskader. Goed huismeesterschap, toepassing van zonnecollectoren en voorkomen van verspilling kan besparingen opleveren.
				12. Nota 'problemanalyse' & verbetervoorstellen door de nieuwe vastgoedmanager	30 juni 2023	Curaçao	De nieuwe vastgoedmanager zal een voorstel moeten leveren voor de samenstelling en opbouw van de Afdeling Vastgoed onder Domeinbeheer 2.0. Hierbij zal de vastgoedmanager zich eerst de problematiek eigen moeten maken en een gap-analyse leveren. Het is raadzaam dat hij/zij direct participeert in de "werkgroep overheidshuisvesting" (beleid) en daarnaast interdepartementaal de vastgoedkennis in kaart brengt en organiseert in twee fora (Overheidshuisvesting-Opdrachtgeverschap & -uitvoering)
				13. Kwantitatieve nulmetingen (m2 per medewerker) t.b.v. een Huisvestingsplan per ministerie.	30 juni 2023	Curaçao	De huidige huisvesting wordt getoetst aan het nieuwe huisvestingsbeleid, met name met het oog op normering.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Eerste quickscan stand van zaken	3. Opstellen implementatie programma en plannen van aanpak.	30 juni 2023	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. De projectplannen voor implementatie M365 (B.11.9), eHerkenning (B11.5), Secure Data Exchange (B11.8) werden, evenals de notitie over het inrichten CIO-office (B11.2) zijn al enige tijd in concept gereed. Door beschikbaarheid in de begroting kan er niet over de beoogde dekking voor de plannen beschikt worden. Een aantal van de voorstellen in de plannen moeten zich gaan verhouden tot aanbestedingsregels. Dit vraagt om afstemming met Min Fin en aanpassing van de plannen. Ondertussen vindt overleg plaats over de dekking van de plannen. BPD en TWO overleggen over een financiële meerjarenplanning. In tweede kwartaal zullen de eerste van de PvA's worden vastgesteld, in ieder geval een ten behoeve van de CIO-functie.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.2	Inrichten CIO office	1. Opleveren organisatieplan.	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. De notitie over het inrichten CIO-office is opgeleverd. Wat volgt is het opstellen van een PVA t.b.v. het aanstellen van CIO Ad Interim. Om te bepalen welke organisatievorm de CIO-office krijgt, gaat de CIO a.i. een inventarisatie maken van onder meer de CIO-ontwikkeling binnen de overheid, en gaat hij/zij de beschrijving van de structuur, rollen en verantwoordelijkheden uit de adviesnotitie over het CIO-office verder invullen.
		B.11.3	Generieke cloud omgeving	4. In gebruik nemen Cloud omgeving	30 juni 2023	Curaçao + Nederland	Zodra er een applicatie is om in de Cloud omgeving in gebruik te nemen zal de Cloudomgeving geactiveerd worden.
		B.11.4	Uitbreiden functioneel systeem	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaaksysteem en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. Nadat er vertraging was opgelopen doordat de leverancier de complexiteit had onderschat, is er een vernieuwde detailplanning (backlog) opgeleverd. Momenteel worden er 17 standaard zaaktypen opgeleverd. Vervolgens worden de zaaktypen gebouwd en getest. De opleidingen volgen aansluitend op het opleveren van alle zaaktypen.
				3. Livegang uitgebreid zaaksysteem	30 juni 2023	Curaçao	Dit betreft het intern in gebruik nemen van de opgeleverde zaaktypen.
		B.11.5	Digitale identificatie	3. Afronden uit te voeren plan van aanpak.	30 juni 2023	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Het plan van aanpak is in concept gereed. Er wordt een beslisdocument opgesteld om EHerkenning als middel voor digitale identificatie af te kondigen. Er wordt gekeken of het mogelijk is te starten met EHerkenning voor bedrijven ten behoeve van het vergunningenloket. Ondertussen wordt er afstemming gezocht met Min Fin over hoe de plannen moeten zich gaan verhouden tot aanbestedingsregels.
		B.11.8	Data Exchange project (ter vervanging van Stelsel Basisregistraties, B.11.6)	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaaksysteem en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het PVA t.b.v. het vergunningloket in concept gereed gemaakt. Hoewel het gaat om een Proof of Concept waarmee maar beperkt middelen gemoed zijn, zal er toch rekening gehouden moeten worden met aanbestedingsregels. Als tussenstap zal er een business case opgesteld worden. Dit was niet voorzien en dit zorgt voor vertraging.
				3. Livegang uitgebreid zaaksysteem	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. Zie B11.8.2.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.9	Implementatie van M 365	1. Afronden projectplan	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. Door de herschikking in de begroting kan er niet over de beoogde dekking voor dit plan beschikt worden in 2023. Er wordt gekeken met een ministeries AZ en MEO of er met hen gewerkt kan worden aan een Proof of Concept, zodat er toch in 2023 gestart kan worden. TWO kan mogelijk technische ondersteuning bieden, met het oog op projectmatige kosten. Een meerjarenplan voor de implementatie van M 365 is vertaald naar de begroting vanaf 2024.
				2. Start projectleider met implementatie projectplan	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. Het plan van aanpak is in concept gereed, maar moet worden herzien i.v.m. het hierboven beschreven dekkingsvraagstuk. Hierna wordt het opnieuw ingediend.
B.13	Maximaliseren duurtetoelag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoelag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	3. Uitvoering besluitvorming.	n.n.b.	Curaçao + Nederland	De maximalisatie van de duurtetoelag op 100 procent van het salaris is reeds doorgevoerd per 1 januari 2016. Besluitvorming over het verlagen en niet indexeren van de duurtetoelag is uitgesteld en wordt in samenhang gezien met maatregel E.4.1.1 Hervorming Sociale Verzekeringen.

Thema C: Belastingen

- Doel**
- Het herinrichten van een robuust belastingstelsel met een brede grondslag, dat bijdraagt aan een eerlijke(re) verdeling van het inkomen, stimulering van de economie en uitvoerbaarheid en controleerbaarheid door de Belastingdienst;
  - het realiseren van adequaat ingerichte belastingdiensten.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
C.1 Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: -Verbreiding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. -Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. -Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2 Uitvoering Quickwins uit het PvA.	3. Afronding eerste deel conceptveegwet.	1 juli 2022	Curaçao	De conceptveegwet ligt sinds december 2022 bij de SER. Als het commentaar van de SER is ontvangen wordt het verwerkt door Sector Fiscale Zaken en via de RvM aan de RvA aangeboden. De datum voor vaststelling is bijgesteld naar eind Q4 2023. Zolang het wetstraject loopt, zal dit in de UA blijven staan.
		4. Conceptwetswijziging omzetbelasting (OB).	1 januari 2023	Curaçao	De conceptwetswijziging omzetbelasting doorloopt de procedure tot vaststelling en ligt momenteel bij de SER. De streefdatum voor vaststelling is 1 januari 2024. Zolang het wetstraject loopt, zal dit in de UA blijven staan.
		6. Model standaardverdrag ter voorkoming dubbele belasting met bijbehorend verdragsbeleid.	15 augustus 2022	Curaçao	Het fiscaal verdragsbeleid en het modelverdrag worden vastgesteld door de minister van Financiën van Curaçao. Afstemming met TWO geschiedt conform de nog op te stellen werkafspraken. Nieuwe deadline is 1 juli 2023.
		7. Starten met schrijven van wetvoorstellen van visiedocument IB & WB.	1 september 2022	Curaçao	Ontwerp wordt na goedkeuring van de minister van Financiën in procedure gebracht. Afstemming met TWO geschiedt conform de nog op te stellen werkafspraken. Afronding wordt voorzien voor 1 mei 2023.
		8. Opstellen rulingbeleid	1 april 2023	Curaçao	Rulingbeleid is afgerond en wordt aan de minister van Financiën van Curaçao aangeboden ter vaststelling. Afstemming met TWO geschiedt conform de nog op te stellen werkafspraken.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting		
C.1	<p>Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Verbreiding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. -Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. -Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). <p>Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.</p>	C.1.3	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks	Curaçao	In Q2 worden nieuwe werkafspraken gemaakt over de samenwerking, afstemming en rapportage.
		C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Geactualiseerd en vastgesteld hervormingsplan belastingstelsel.	15 augustus 2022	Curaçao + Nederland	Het plan van aanpak wordt geactualiseerd op basis van de laatste bestuurlijke prioriteiten en voortschrijdende inzichten, Pilar 2 en eerdere TWO-adviezen. In Q2 2023 wordt een visiedocument opgesteld. Het nieuwe plan wordt daarna opgesteld. Nieuwe deadline is 31 december 2023.
				2. Gestarte uitvoeringsactiviteiten op basis van het vastgestelde hervormingsplan.	n.t.b.	Curaçao + Nederland	Zie C.1.4.1. Verwachte start uitvoeringsactiviteiten is bijgesteld naar 1 januari 2024.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Nulmeting van aanwezige benodigde gegevens	1. Vastgesteld plan van aanpak.	n.t.b.	Curaçao + Nederland	De bestandsuitwisseling is opgenomen in het hervormingsplan van de Belastingdienst (C.4.5.1). Zolang het hervormingsplan niet is vastgesteld, blijft dit in de UA staan. De start is voorzien voor 2024.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.		Maandelijks		Programma is lopend en er worden maandelijkse rapportages gemaakt waaruit blijkt dat het complianceprogramma conform het hervormingsplan en de doelstellingen wordt uitgevoerd.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.4	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks	Curaçao	In Q2 worden door Curaçao en de TWO nieuwe werkafspraken gemaakt over de samenwerking, afstemming en rapportage.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.5	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Geactualiseerd en vastgesteld hervormingsplan belastingdienst.	15 augustus 2022	Curaçao + Nederland	De Raad van Ministers heeft op 18 januari 2023 goedkeuring gegeven aan de inhoud van het hervormingsplan van 19 december 2022 en de vaststelling daarvan door de minister van Financiën. Op 24 januari heeft TWO een voorvisie gegeven op het plan. Een aantal suggesties uit de voorvisie wordt nog meegenomen in het plan alvorens te worden vastgesteld door de minister van Financiën. Het plan is evenwel reeds in uitvoering. Nieuwe deadline blijft 31 maart 2023.
				3. Afgeronde eerste fase van een geïntegreerde klantenservice.	30 juni 2023	Curaçao	Implementeren en operationaliseren van de basis voor een geïntegreerde klantenservice door implementeren callcenter.
				4. Geoptimaliseerd informatiemanagement.	31 december 2023	Curaçao	Uitvoeren inventarisatie voor portfoliomanagement.
				5. Geoptimaliseerde organisatie-inrichting	31 december 2023	Curaçao	Herinrichten van de structuur, de formatie en het functiehuis van de geïntegreerde organisatie.
		C.4.6	Op basis van bestaand en aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Douane kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	1. Vastgesteld plan van aanpak voor de modernisering en optimalisering van de Douane.	31 maart 2023	Curaçao + Nederland	Afronden appreciatie plan van aanpak door TWO/Douane Nederland, waarna het plan van aanpak kan worden aangepast door Curaçao en vastgesteld door de Raad van Ministers. Nieuwe deadline is 31 mei 2023.
				3. Afgeronde nulmeting naar functioneren Douane Curaçao	30 september 2023	Curaçao + Nederland	Met hulp van Douane Nederland uitvoeren van een nulmeting bij Douane Curaçao aan de hand van een internationale standaard.
				4. Aangepast wettelijk kader voor de Douane.	30 juni 2023	Curaçao	Afronden en in procedure brengen concepten voor een nieuw wettelijk kader (ALDA en het Landsbesluit 2010- 69).
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeenkomen	2. Regeling heeft adviestraject doorlopen en is behandeld in de parlementen.	1 januari 2024	Curaçao + Nederland	Advisering door de Raad van State en Raad van Advies en parlementaire behandeling in Nederland en Curaçao. Nieuwe deadline is 1 januari 2024.

Thema D: Financiële sector

- Doel**
- Het realiseren van een stabiele financiële sector die zijn rol ter ondersteuning van de reële economie op een goede manier kan vervullen;
  - het realiseren van een passende wijze van regulering van de financiële sector, waarbij adequaat toezicht wordt gehouden op de naleving;
  - het realiseren van een toezichthouder die tijdig en daadkrachtig optreedt bij problemen bij financiële ondernemingen.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.2 Op zo kort mogelijke termijn volledige invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	Doorlopend	CBCS	
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1 Na binnenkomst resultaten van het onderzoek, onderzoeksresultaten delen met Nederland.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	Doorlopend	CBCS	
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1 Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zal, in lijn met de aanbevelingen van het IMF, bij de verdere modernisering de depositogarantiestelsels worden geprioriteerd.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2 Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	De interne governance is een verantwoordelijkheid van de CBCS. Het bewaken van de onafhankelijkheid is een verantwoordelijkheid van zowel de landen Curaçao en Sint Maarten als van de CBCS.

Thema E: Economische hervormingen

- Doel**
- Het realiseren van een weerbare, dynamische en veerkrachtige economie;
  - het realiseren van een robuust en betaalbaar sociaal zekerheidsstelsel, dat de prikkels op de juiste plek legt.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	6. Implementatieagenda opgesteld.	Q1/Q2 2024	Curaçao + Nederland (werkgroep E.1)	Het rapport E1 bevat bouwstenen om het arbeidsmarktbeleid toekomstgericht te maken. Het is van belang deze bouwstenen in samenhang te bezien met de uitkomsten van het onderzoek hervorming sociale verzekeringen (E.4.1). Ten behoeve van één integraal en coherent pakket hervormingen wordt een overkoepelende notitie "Hervormingen Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid" opgesteld met oog voor prioritering en volgtijdelijkheid, die eind juni 2023 is afgerond. Met het pakket aan hervormingsmaatregelen zal vervolgens in Q3 2023 de dialoog met sociale partners gestart worden, wat uiteindelijk zal leiden tot politieke besluitvorming in Q1 2024. Daarna kan een implementatieagenda worden opgesteld.
				7. Implementatieagenda vastgesteld.	Q2 2024	Curaçao + Nederland	Zie toelichting E.1.1.6.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Activiteit nader in te vullen				
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten, inclusief verbeteren van de toelatingsketen.	8. Vastgesteld pakket aan hervormingsmaatregelen in de vorm van een opgesteld Plan van Aanpak.	15 mei 2023	Curaçao	Half maart is een eerste opzet voor het plan van aanpak voor vernieuwing van de toelatingsketen arbeidsmigranten en verbetering van het huidige proces van afgifte van tewerkstellingsvergunningen opgesteld, met als basis het adviesrapport "Van Denken naar Doen" van EY en het ARC rapport uit 2014. Een door SOAW vastgesteld plan van aanpak kan 2 maanden later gereed zijn.
				9. Start implementatie hervormingsmaatregelen.	15 juni 2023	Curaçao + Nederland	Nadat politieke besluitvorming in de RvM heeft plaatsgevonden, kan worden gestart met de implementatie van de geprioriteerde hervormingsmaatregelen (zie ook E.3.1.8).
				10. Start nader onderzoek	n.n.b.	Curaçao + Nederland	Het onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten heeft een lijst quick wins, korte- en langetermijnmaatregelen opgeleverd (E.3.1.6). Het onderzoek heeft tevens uitgewezen dat er op een aantal onderwerpen nader onderzoek moet worden gedaan (E.3.1.7). Het nader onderzoekstraject is in onderling overleg getemporeerd, gezien de veelheid aan onderzoeken bij SOAW die al lopen of net zijn afgerond en waar de overgang naar implementatie van hervormingsmaatregelen momenteel veel van de organisatie vraagt.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.3	Doorlichting van de Arbeidsinspectie SOAW	5. Implementatieplan wordt uitgevoerd.	30 april 2024	Curaçao + Nederland	Nadat de minister van SOAW in het eerste kwartaal van 2023 goedkeuring heeft gegeven aan het Programma Modernisering Inspectie SOAW, met als doel om in 2024 een Inspectie 'nieuwe stijl' gereed te hebben, is door de verandermanager SOAW gestart met de uitvoering van dit programmaplan. In de volgende UA kunnen relevante mijlpalen uit het implementatieplan worden overgenomen in de uitvoeringsagenda.
				6. Programma modernisering inspectie SOAW is afgerond.	30 juni 2024	Curaçao + Nederland	Het streven is om het Programma Modernisering Inspectie SOAW halverwege 2024 af te ronden.
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen (behoudens zorggerelateerd). Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	3. Eindrapport 'sociale verzekeringen' en notitie 'Hervormingen Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid' zijn opgeleverd.	30 juni 2023	Curaçao + Nederland (werkgroep sociale verzekeringen)	Het onderzoek naar het stelsel van sociale verzekeringen is in september 2022 gestart. Het eindrapport en de overkoepelende notitie "Hervormingen Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid" waarin de uitkomsten van het onderzoek E.1 en E.4.1 in samenhang worden gezien, worden in juni 2023 opgeleverd.
		E.4.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	9. Uitvoeringsagenda wordt door de Sector Sociale Ontwikkeling (SO) vastgesteld, uitgevoerd en gemonitord.	15 december 2023	Curaçao + Nederland (werkgroep E.4)	Uit de beleidsreactie van de minister van SOAW (E.4.2.7) blijkt dat de knelpunten en bevindingen uit het rapport (E.4.2.6) herkenbaar zijn en veelal reeds de aandacht hebben van SOAW. De knelpunten die nog openstaan worden - samen met de beleidsmatige en bedrijfsvoeringsopgaven - door de sector SO verwerkt in een uitvoeringsagenda (E.4.2.8). De werkgroep E.4 monitort de uitvoering van deze agenda en de opvolging van de aanbevelingen. Juridische bijstand vanuit TWO wordt op verzoek van SOAW geleverd.
		E.4.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	2. Maandelijkse rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021.
				3. Invoering noodzakelijke wetgeving en aanvullende beheersmaatregelen.	1 juli 2023	Curaçao	De noodzakelijke wetgeving voor wat betreft het Fonds BVZ moet zo snel mogelijk worden doorgevoerd nu de streefdatum van 1-1-2023 niet is gehaald. Zo nodig moeten aanvullende beheersmaatregelen worden uitgewerkt, zodat het evenwicht in het schommelfonds eind 2023 kan worden gewaarborgd.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Activiteit nader in te vullen				
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.2	Onderzoek naar haalbaarheid en modaliteiten van een garantie-instrumentarium en onderzoek naar de mogelijkheden om een afwegingskader voor individuele bedrijfssteun te maken.	3. Rapportage indien 1) activiteiten waarvoor de bijdrage is verstrekt niet tijdig, of niet geheel zullen worden verricht en/of 2) wanneer niet tijdig, of niet geheel aan de verplichtingen die aan de bijdrage zijn verbonden, zal worden voldaan.	31 december 2025	Curaçao	In een driemaandelijke voortgangsrapportage wordt gemeld indien activiteiten waarvoor de bijdrage is verleend niet tijdig, of niet geheel zullen worden verricht of dat niet tijdig, of niet geheel aan de verplichtingen die aan de bijdrage zijn verbonden zal worden voldaan. Dit omvat ook de verplichtingen zoals opgenomen in de artikelen 2.5, 5.6.b en 5.6.C en 7.1 en 7.2 van de Final Draft Concession Agreement van 18 augustus 2022.
				4. Inleveren vaststellingsaanvraag.	2 april 2026	Curaçao	Na afronding van de looptijd van de overeenkomst op 31 december 2025 wordt binnen zes weken een verklaring van de accountant van CDM Holding overgelegd waarin is opgenomen dat de betalingen zijn aangewend conform de beschreven procedure (bijlage 7) en voor de overeengekomen doelen (bijlage 1 en 6) en dat gedurende de looptijd is voldaan aan de 'conditions precedent' en overige voorwaarden voor de toekenning van individuele bedrijfssteun en/of opgenomen in de Term Sheet of concession agreement tussen CDMH en DSCu.
		E.6.3	Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business' (E.6.3 en E.6.5 uit de vorige uitvoeringsagenda zijn samengevoegd)	6. Identificeren te optimaliseren vergunningsverleningprocedures	15 april 2023	Curaçao	Er wordt een verbeterprogramma met oplossingsrichtingen en verbeteracties voor gesignaleerde knelpunten & quick-wins opgeleverd. Het verbeteren van de vergunningsverlening procedure is deels afhankelijk van het zaakstelsel dat moet worden verbeterd (B.11.4). De nieuwe planning is dat dit in mei gebeurt. Curaçao gaat daarna verder met de uitvoering van de overige aanbevelingen.
			7. Opleveren Plan van Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business'	1 maart 2023	Curaçao + Nederland	Eind tweede kwartaal zal de aangestelde programma manager een eerste plan van aanpak in concept zijn opgeleverd waarin de implementatie van een aantal aanbeveling uit het rapport is uitgewerkt. Hiermee zal verdere uitwerking van de uitvoeringsagenda voor E6 Economische hervormingen vorm krijgen.	

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting		
E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen.	E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied: dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.			Het project wordt doorgeschoven.	
	Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.6	Het opstellen van een Theory of Change	1. Een Theory of Change en een Roadmap zijn opgesteld en vastgesteld	31 maart 2023	Curaçao + Nederland	Op 9 en 10 februari vond een Theory of Change (ToC) sessie plaats, in aanwezigheid van verschillende Curaçaose ministeries, captains of industry uit de Curaçaose economie, the International Trade Organisation, RVO en het Nederlandse ministerie van EZK. Aan de hand van de ToC wordt, tezamen met de Programmamanager, gewerkt aan een roadmap. Ter ondersteuning van dit proces zal er onder meer projectmanagement training worden aangeboden aan betrokkenen (B.6.7).
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Grond en vastgoedbedrijf inrichten en implementeren, inclusief overdracht van gronden en vastgoed, verdere integrale gebiedsontwikkelingen en een inrichtingsparagraaf (benodigde competenties, Fte's en financiële middelen).	2. De hoofdlijnen van de nieuwe inrichting van Domeinbeheer zijn gereed en worden aangeboden aan de RvM.	1 april 2023	Curaçao	Resultaat aangepast en datum geactualiseerd o.b.v. voortgang. De hoofdstructuur is onder meer opgebouwd met afdelingen Gebiedsontwikkeling en Vastgoed. In deze structuur is tevens de nieuwe projectorganisatie voor uitvoering van de grondexploitaties opgenomen. De uitwerking van deze structuur wordt in Q2 opgepakt
			3. Voorstel met financiële kaders, een position paper en interne afspraken Domeinbeheer, intern VVRP met ministerie van Financiën.		31 maart 2024	Curaçao	Eerste voorstellen zijn besproken met Min Fin, evenals aanpassing spelregels begroting. Ter aanvulling van het voorstel aan Min Fin worden in Q2 afspraken gemaakt met Min Fin en CFT over een pilot, waarbij voor grondexploitaties er sprake is van een vrijstelling van de rentelastnorm omdat het geld minimaal wordt terugverdiend. Voor adequate uitvoering is het nodig dat jaarlijks bij grondexploitaties de middelen rechtstreeks ter beschikking komen van de projectorganisatie (bv via SOAB). Daarnaast worden afspraken gemaakt over een gemeenschappelijk aanpak van risicomangement.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk orderingsbeleid.	E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	5. De administratie voor de uit te geven kavels of te ontwikkelen gronden wordt op pijl gebracht middels samenwerking met het kadaster en interviews met (oud) medewerkers.	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd ontvangen en toetsen van informatie duurt langer dan verwacht. Ten tijde van het opstellen van deze agenda wordt beoordeeld wat het kadaster heeft aangeleverd. In Q2 wordt er een administratie aangeboden aan de SG VVRP die voor 80% op orde is, waarmee de administratie afdoende op peil is gebracht. Als dit is volbracht komt deze activiteit te vervallen.
		E.7.3	Schoon door de poort.	2. Opbouw van het nodige personeel voor de uitvoering van het programma. Hierbij moet aandacht worden besteed aan een vlotte onboarding procedure. Via ruimte in de basisbegroting op de kapitaaldienst wordt de financiering van het programma Grond & Vastgoed geregeld.	31 maart 2023	Curaçao	Ten tijde van het opstellen van de agenda wordt de opbouw van het personeel op peil gebracht. Dit ligt op koers.
		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	2. Uitwerking principenota's over gebiedsontwikkelingen Rif en Colon	30 juni 2023	Curaçao	Investeringsnota RIF en Colon gaan op korte termijn het formele voorvisie traject in naar andere departementen en stakeholders. Informele presentaties bij de verschillende departementen hebben plaatsgevonden en volgt binnenkort in de RvM. Na afronding hiervan zal, mede afhankelijk van de opmerkingen de nota worden geagendeerd in de RvM eind Q2.
				3. Afronden principenota's gebiedsontwikkeling Zakito en Maria Maai	1 oktober 2023	Curaçao	Datum is aangepast, de planning was van meet af aan op Q3. De afronding principenota's Zakito en Maria Mai zijn vanwege werkzaamheden t.b.v. RIF/Colon verschoven naar de tweede helft 2023.
				4. Procesvoorstel Ruimtelijke Strategie, voorzien van een eerste verkenning van trends en kansen.	30 juni 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd, vanwege vertraging in het vaststellen van een Plan van Aanpak. Het traject van het opleveren van het Plan van Aanpak is ten tijde van het opstellen van deze agenda vrijwel afgerond. Projectleider kan nu worden geworven en starten in het tweede kwartaal. De projectleider zal zich bezighouden met een economische gebiedsvisie naar een ruimtelijke strategie gericht op de sectoren toerisme, energie en voedselvoorziening (en hier nauwgezet optrekt met de andere ministeries).
		5. Afronden procedure voor interdepartementale afstemming bij gebiedsontwikkeling en aanbieden aan de RvM.	31 maart 2023	Curaçao	Datum geactualiseerd. De procedure voor interdepartementale afstemming is verzonden aan alle SG's en wordt ter vaststelling aangeboden aan de RvM. De procedure zal in maart worden behandeld (i.p.v. Q1).		
		E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	2. Verzenden facturen ter waarde van NAF 1 mio en hoger.	Doorlopend	Curaçao	De nieuwe target voor Q2 is gesteld op 1 miljoen NAF t.b.v. facturatie erfpacht. In tweede kwartaal wordt gestart met de facturatie huurovereenkomsten.

Thema F: Zorg

- Doel**
- Het beheersen en beheersbaar houden van COVID-19;
  - het borgen van de continuïteit van de acute zorg;
  - het efficiënt inrichten van de zorg en het realiseren van een robuust en betaalbaar zorgstelsel.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; -versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) -op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; -Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend		Doorlopend	Curaçao	
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: —reducen van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); — gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; —regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); —rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; — medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); — versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; — herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.2	Voorstel om in gezamenlijkheid (Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) + het platform voor Zorgverzekeraars CAS-BES (PSZ)) een programma van eisen op te stellen waarop een (op kwaliteit en kosten gebaseerde) inventarisatie van tarieven van de bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en zorginstellingen op andere bestemmingen (Colombia, Dominicaanse Republiek, Nederland) gestoeld zal worden.	1. Inzicht in zorgaanbod bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en ziekenhuizen in de regio en de (comparatieve) kosten hiervan	30 september 2023	DCHA/SZV/TWO	De SZV en DCHA gaan een comparatief onderzoek laten uitvoeren om inzicht te verkrijgen in de gehanteerde tarieven door de bij DCHA i.o. aangesloten ziekenhuizen voor verleende diagnostiek en 2de en 3de – lijn zorg bij medische uitzendingen vanuit en tussen de CAS- BES. In Q3 2023 worden de onderzoeksresultaten gepresenteerd
				3. Opstellen plan van aanpak in vervolg op de onderzoeksresultaten.	31 december 2023	DCHA/SZV/TWO	Op basis van de uitkomsten van het onderzoek (zie F.2.2.1) wordt een plan van aanpak opgesteld met als doel 1) de harmonisatie van de zorgvraag vanuit de zorgverzekeraars en het zorgaanbod vanuit de ziekenhuizen en 2) de harmonisatie van de tarieven van het zorgaanbod van de ziekenhuizen bij medische uitzendingen vanuit en tussen de CAS-BES (ei)landen

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting		
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.	4. Nader rapport stelselwijziging en voorstellen voor flankerend beleid (zoals preventie en versterking eerstelijnszorg).	30 juni 2023	Curaçao	Eind maart 2023 presenteert de Taskforce Hervorming Marktordening en Financiering Zorgsector de hoofdlijnen van de beoogde stelselwijziging aan de RvM naar aanleiding van het nader onderzoek. Eind juni volgt het eindrapport over de stelselwijziging en voorstellen voor flankerend beleid, zoals genoemd in het beleidsdocument "Kopzorgen over de Zorg", tevens 'roadmap en terms of reference' voor de Taskforce Hervorming Marktordening en Financiering Zorgsector 2022. Daarbij zal rekening worden gehouden met de opmerkingen van de TWO.
		F.3.2	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.1.3).	2. Maandelijks rapportage SVB-maatregelen is opgeleverd, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021.
				3. Noodzakelijke wetgeving ingevoerd en aanvullende beheersmaatregelen uitgewerkt.	1 juli 2022	Curaçao	De noodzakelijke wetgeving voor wat betreft het Fonds BVZ moet zo snel mogelijk worden doorgevoerd nu de streefdatum van 1-1-2023 niet is gehaald. Zo nodig moeten aanvullende beheersmaatregelen worden uitgewerkt, zodat het evenwicht in het schommelfonds eind 2023 kan worden gewaarborgd.
		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	1. Maandelijks rapportage over voortgang is opgeleverd, waaruit de succesvolle voortgang van Curaçao blijkt om het doel – het minimaliseren van verliezen bij het CMC – te behalen. Hierbij kan worden verwezen naar de verschillende trajecten zoals beschreven in het Plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'. De rapportage wordt iedere 15e van de maand vanaf augustus 2021 bij de TWO aangeleverd (doorlopend).	Maandelijks per de 15e van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021. Iedere laatste maand van het kwartaal (maart, juni, september, december) beschrijft de voortgangsrapportage tevens welke vorderingen zijn gemaakt op de beschreven randvoorwaarden van het plan van aanpak.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	8. Periodiek overleg	Maandelijks per 30 maart.	Curaçao + Nederland	Tussen NHC en TWO vindt maandelijks overleg plaats over de voortgang van spoor 1 van het plan van aanpak 'verduurzaming CMC', nu de inhoudelijke acties daarvan zijn belegd bij de Regiegroep "Sanering CMC entiteiten". In dit verband wordt de voortgang van onderdelen 9-12 van het bestuurlijk hoofdlijnenakkoord besproken.
				9. Onderzoek kostprijs en doelmatigheid CMC (en AAH).	31 juli 2023	Curaçao	Een onafhankelijk onderzoeksbureau gaat adviseren over de doelmatigheid en rechtmatigheid van de bedrijfsprocessen van CMC en de hieruit voortvloeiende tarifiering, een benchmark opstellen met een vergelijkbaar ziekenhuis, en adviseren over een integraal budgetmodel. Bovenstaande conform aanbeveling 1, 4, 7, 8, 9, 10 en 13 van de Nederlandse Zorgautoriteit.
				10. Besluit van de regering inzake een structurele regeling voor de kosten van zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten.	31 augustus 2023	Curaçao	Voor de kosten voor de zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten werkt de regering een formele financierings- en vergoedingsregeling uit. Deze kosten komen momenteel voor rekening van het CMC. Bovenstaande conform aanbeveling 11 van de Nederlandse Zorgautoriteit en afspraak/actiepunt 6 van het bestuurlijk hoofdlijnenakkoord.
				11. Officieel instellen van de Curaçaose Zorgautoriteit (Cza).	1 maart 2024	Curaçao	Conform aanbeveling 15 van de Nederlandse Zorgautoriteit om het CZA als onafhankelijke derde een regelgevende en toezichhoudende rol te geven.

Thema G: Onderwijs

- Doel**
- Het realiseren van een basiskwaliteit van onderwijs;
  - realiseren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
  - het realiseren van goede doorstroom tussen stelsels van onderwijs (al dan niet in Europees Nederland).

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
<p>G.1 Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> -onderwijskwaliteit, lesmethoden en -middelen; -aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; -doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); -doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; -versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). <p>Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	5. Theory of change en onderliggende roadmap is opgesteld.	31 mei 2023	Curaçao en Nederland	Naar aanleiding van de opgeleverde nulmeting van het onderwijsbestel door de Onderwijsinspecties en met het regeerprogramma 2021-2025 van Curaçao en de Onderwijsagenda 2020-2022 als uitgangspunt, wordt een Theory of Change met onderliggende roadmap opgesteld. Hier worden alle relevante stakeholders bij betrokken.
			6. Aanvullend onderzoeksvoorstel vastgesteld	15 juni 2023	Curaçao en Nederland	Naar aanleiding van de opgestelde Theory of Change en onderliggende roadmap (zie G.1.1.5), zijn aanvullende onderzoeksvragen geformuleerd waar de reeds uitgevoerde doorlichting van het onderwijsbestel (nulmeting) nog geen antwoord op heeft gegeven.
	G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	10. Opstellen strategisch huisvestingsplan. Een eerste stap is een advies hoe en waar het structurele onderhoud aan schoolgebouwen duurzaam organisatorisch belegd kan worden.	31 mei 2023	Curaçao + Nederland	De eerste stap in het opstellen van het strategisch huisvestingsplan is het opstellen van een advies aan de minister van OWCS over hoe en bij wie het structurele onderhoud aan de schoolgebouwen duurzaam organisatorisch kan worden belegd. Vervolgens maakt Curaçao op basis van dit advies een keuze en volgt de organisatorische inrichting van het structurele onderhoud. Als derde stap kan het strategisch huisvestingsplan worden opgesteld, met onder andere als basis de uitkomsten van de doorlichting van het onderwijs (G.1.1.) en de Theory of Change en roadmap (G.1.1.5).
		12. Een duurzame, toekomstbestendige uitvoeringsstructuur ten behoeve van het wegwerken van het achterstallig onderhoud is opgezet.	31 mei 2023	Curaçao en Nederland	Met behulp van 'twinning' wordt er gewerkt aan een duurzame, toekomstbestendige uitvoeringsstructuur voor het onderhoud aan de scholen. Wegens onvoorziene omstandigheden is er meer tijd nodig om te werken aan deze duurzame uitvoeringsstructuur.	

Thema H: Versterken rechtsstaat

- Doel**
- Een bijdrage leveren aan de versterking van de rechtsstaat, door in ieder geval in te zetten op het versterken van het grenstoezicht, de aanpak van financieel-economische criminaliteit en het verbeteren van het detentiewezen.

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend		Doorlopend	Curaçao	
		H.1.3	Opstellen realistisch meerjareninstroomplan met financiële paragraaf ter garandering operationele uitvoeringscapaciteit van alle H1-instellingen.	2. Gesprek tussen Curaçao en Nederland over de verdere opvolging van de instroomplanning en instroomopgave.	15 april 2023	Curaçao en Nederland	Voor de meest vitale sectoren van de rechtstaat (Politie, Landsrecherche, gevangeniswezen en de Veiligheidsdienst) is door Curaçao geïnventariseerd hoeveel personeel er minimaal nodig is om aan maatregel H1 te voldoen. De hieruit voortkomende instroomopgave en -planning worden half april besproken tussen Curaçao en Nederland, met als doel om tot een realistische oplossing te komen met inachtneming van de capaciteit en financiële mogelijkheden. De inventarisaties van het OM en Hof worden in een later stadium met Nederland besproken. De inventarisatie van de Douane wordt separaat afgehandeld door het ministerie van Financiën.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Dit wordt meegenomen in relatie tot H.19.				
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak .	5. Hoofdstuk 2 concept wetsontwerp gereed, alsook een tussentijdse uitvoeringstoets voor Hoofdstuk 1.	1 juli 2023	Curaçao en Nederland	Het tweede hoofdstuk van de consensusrijkswet, inclusief de bijbehorende Memorie van Toelichting, zal voor 1 juli 2023 worden opgeleverd t.b.v. de opdrachtgever. Bij die gelegenheid zal aan de opdrachtgever ook een tussentijdse uitvoeringstoets worden aangeboden die primair ziet op hoofdstuk 1 van de rijkswet.
				6. Hoofdstuk 3 concept wetsontwerp gereed	n.n.b	Curaçao en Nederland	
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp	n.n.b	Curaçao en Nederland	

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting		
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Aangewezen onafhankelijke organisatie controleert opvolging aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	1. Implementatie aanbevelingen worden gemonitord.	Doorlopend	Curaçao	Er wordt eens in de drie maanden een voortgangsrapportage opgeleverd.
		3. Herzien handboek CF 2023 is vastgesteld	30 juni 2023	Curaçao	De opmerkingen en aanvullingen op het concept-handboek van december 2022 zijn verwerkt. Na verwerking is het handboek ter vaststelling aan de minister aangeboden.		
		7. Goedgekeurde jaarverslagen t.b.v. Staten	Doorlopend	Curaçao	De jaarverslagen worden conform de eisen in het herziene Handboek opgesteld en aan de Staten aangeboden.		
		8. De gemaakte afspraken tussen het OM, het GHVJ, Financiën en het CF over het proces voor verwerving van de inkomsten van het CF zijn vastgesteld en vastgelegd.	15 juni 2023	Curaçao	Dit betreft aanbeveling 2.2.2 uit het PvA.		
		9. De herziende Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds is gepubliceerd en in werking getreden.	Doorlopend, vanaf Q2 2023.	Curaçao			
		10. Regelgeving, beleid en procedures aangaande het CF zijn via een communicatieplan gecommuniceerd naar het bredere publiek.	Doorlopend, vanaf Q2 2023.	Curaçao	De implementatie van dit traject is afhankelijk van de goedkeuring van het handboek CF.		
H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Actualiseren dienstplichtverordening.	Doorlopend	Curaçao + Nederland	Uitvoering geschiedt in goed overleg met de Landen. Curaçao werkt met Defensie aan de actualisering van de dienstplichtverordening, een specifiekere tijdspad wordt nog bepaald.
		H.17.3	Opstellen moderne rechtspositieregeling voor Caribische beroepsmilitairen, inclusief wettelijke inkadering.	1. Gemoderniseerde rechtspositieregeling is vastgesteld.	Doorlopend	Curaçao + Nederland	Er wordt een notitie opgesteld m.b.t. de rol van de Curaçaose beroepsmilitairen binnen de krijgsmacht en de juridische grondslag van hun rechtspositie t.b.v. bestuurlijke standpuntbepaling. Dit kwartaal vindt de nadere uitwerking plaats van de materiele aspecten van de rechtspositieregeling.
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1	Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	11. Bijsturing project naar aanleiding van de evaluatie.	Doorlopend	Curaçao	Aan de hand van o.a. de tussentijdse evaluatie uit november 2022, zullen Curaçao en Defensie in goed overleg bepalen welke wijzigingen noodzakelijk zijn om het project te optimaliseren.

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
H.19	Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online- kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdpad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1	Uitwerken maatregel deel 1 en deel 2	4. Verwerken uitkomsten toets en advies in samenwerking met de TWO en het ministerie van JenV in de LOK, zodat na een laatste beperkte toets van de TWO en JenV (zie H.19.1.8), Curaçao de mogelijkheid heeft om de uitkomsten uit deze toets evenals de belangrijkste uitgangspunten van H2/H19 mee te kunnen nemen in haar wetgevingsproces.	30 september 2022	Curaçao	Door Curaçao is besloten om geen inhoudelijke informatie meer te delen met de TWO, zie ook de uitvoeringsrapportage Q1 2023. In een bestuurlijke brief is Curaçao verzocht om de gevraagde informatie alsnog spoedig aan de TWO aan te bieden. TWO is nog in afwachting van een reactie hierop, zie ook H.19.1.16.
				8. Beperkte toets door TWO aan de NHC op de aangepaste conceptwetgeving (zie H.19.1.4) die toeziet op de verwerking van de 5 essentiële punten en een toets op eventuele nieuwe elementen in de concept LOK die gerelateerd zijn aan de uitgangspunten en doelen in het Landspakket.	20 oktober 2022	Nederland	Zie toelichting H.19.1.4. De beperkte toets kan pas worden uitgevoerd als de nieuwe concept LOK aan Nederland is toegestuurd.
				9. Evaluatie en voor zover mogelijk verwerking van de uitkomsten van de beperkte toets TWO in de LOK (indien van toepassing), zodat wetgeving voldoet aan de belangrijkste uitgangspunten van H2/H19.	4 november 2022	Curaçao	Zie toelichting H.19.1.4 en H.19.1.8.
				11. Modelvergunningen zijn definitief	15 februari 2023	Curaçao	Zie toelichting H.19.1.4. TWO is nog in afwachting van de modelvergunningen. Deze moeten consistent zijn met de uitgangspunten van H.19, het Plan van Aanpak d.d. 16 februari en de LOK.
				16. Reactie Curaçao op brief staatssecretaris met verzoek om de gevraagde informatie openbaar te maken.	1 april 2023	Curaçao	Zie toelichting H.19.1.4.
				H.19.2	Er zijn waarborgen ingesteld die erop toezien dat het kansspelbeleid in Curaçao voorziet in de bescherming van minderjarigen en andere kwetsbare spelers	1. Onderzoek naar gokverslaving in opdracht van de Curaçao GCB is afgerond.	31 augustus 2023
			2. Er is lagere regelgeving en handhaafbaar beleid opgesteld ten behoeve van consumentenbescherming en verslavingspreventie, die in concept wordt gedeeld door Curaçao en van feedback voor zien door Nederland.	15 mei 2023	Curaçao	De geïnventariseerde lagere regelgeving (zie ook H.19.1.5) met betrekking tot online kansspelen (zoals bijvoorbeeld voor anti-witwasbepalingen, technische eisen, consumentenbescherming, verslavingspreventie, etc.) wordt door Curaçao uitgewerkt en van feedback en advies voorzien door TWO/JenV. Hierbij zal TWO/JenV bijzondere aandacht besteden aan de essentiële punten opgenomen in de nota, waaronder AML/ Counter Terrorism Financing. Als streefdatum is aangesloten bij de planning waarop de LOK aan de Staten wordt aangeboden.	

Landspakket Curaçao

Uitvoeringsagenda 1 april – 30 juni 2023